

PATVIRTINTA

Vilniaus Juozo Tallat-Kelpšos konservatorijos
direktorius 2022 m. gruodžio 16 d.
įsakymu Nr. V-308

VILNIAUS JUOZO TALLAT-KELPŠOS KONSERVATORIJOS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus Juozo Tallat-Kelpšos konservatorijos (toliau Konservatorija) smurto, patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau aprašas) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Vaiko teisių pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymu, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017-03-22 įsakymu Nr. V-190 „Dėl smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijų patvirtinimo“, Vilniaus miesto administracijos direktoriaus 2016-06-30 įsakymu Nr. 30-1602 „Dėl patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus miesto bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašo patvirtinimo“.

2. Aprašo paskirtis – padėti Konservatorijos bendruomenei užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Aprašas nustato smurto, patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Konservatorijoje.

4. Aprašo tikslas – siekiant ugdyti pozityvų vaiko elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, klasės, Konservatorijos, šeimos lygmeniu.

5. Aprašas remiasi šiais principais:

5.1. į smurtą, patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalios, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas Konservatorijos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą, patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

5.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie smurtą, patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo smurtaujančių, besityčiojančių ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;

6. Apraše vartojama sąvoka smurtas (patyčios), apibūdina su mokykloje dažniausiai susiduriama patyčių problema (patyčiomis).

7. Apraše vartojamos sąvokos:

7.1. Smurtas - tyčinis fizinis, psichinis, seksualinis, ekonominis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria fizinę, turtinę ir (ar) neturtinę žalą (žr. LR apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymą);

7.2. Patyčios – psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės kitam asmeniui daromi tyčiniai pasikartojantys veiksmai, kuriais siekiama pažeminti jo reputaciją ar orumą, jį įžeisti, įskaudinti ar kitaip sukelti jam psichologinę ar fizinę žalą. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

7.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

7.2.2. fizinės patyčios: - fizinės patyčios: pargriovimas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudimas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas. mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

7.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

7.2.4. elektroninės patyčios - patyčios iš kito asmens naudojantis informacinėmis technologijoms ir (ar) informacinės visuomenės informavimo priemonėmis, siekiant įbauginti tą asmenį, pakenkti jo reputacijai ar kitokiu būdu jį pažeminti, neatsižvelgiant į tai, ar patyčių informacija siunčiama asmeniškai, ar paskleidžiama neapibrėžtam gavėjų skaičiui. Elektroninėmis patyčiomis yra laikomi šie veiksmai: nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas socialinių medijų svetainėse, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.

7.3. Vaiko nepriežiūra – vaiko atstovo pagal įstatymą ir (ar) už vaiko priežiūrą atsakingo asmens nuolatinis nepakankamas pagrindinių vaiko fizinių ir dvasinių poreikių tenkinimas ar netenkinimas, keliantis grėsmę vaiko fizinei, protinei, emocinei ir socialinei sveikatai ir raidai.

7.4. Smurtą (patyčias) patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojamas.

7.5. Smurtaujantis (besityčiojantysis) skriaudėjas – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis smurtą (patyčias) ir/ar prisidedantis prie jų.

7.6. Smurtą (patyčias) patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas, bendrabučio auklėtojas, budėtojas, valytojas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai).

7.7. Smurto (patyčių) stebėtojas – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias.

7.8. Smurto (patyčių) prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis Konservatorijos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

7.9. Smurto (patyčių) intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (rūpintojus).

7.10. Smurto (patyčių) prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos Konservatorijoje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II. SMURTO (PATYČIŲ) STEBĖSENA IR PREVENCIJA KONSERVATORIJOJE

8. Smurto (patyčių) prevencija ir intervencija yra svarbi Konservatorijos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi Konservatorijos direktorius, ugdymą organizuojančio skyriaus vedėjas, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasės vadovai, švietimo pagalbos specialistai, o jos vykdyje dalyvauja visi Konservatorijos bendruomenės nariai.

9. Smurto (patyčių) prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja Vaiko gerovės komisija, kuri kasmet:

9.1. surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų ar ugdymą organizuojančio skyriaus vedėjų, ar švietimo pagalbos specialistų dėl Konservatorijoje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę;

9.2. remiantis apklausos ir pranešimų apie smurtą (patyčias) analizės duomenimis, rengia smurto (patyčių) prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.3. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.4. teikia siūlymus Konservatorijos direktoriui dėl smurto (patyčių) prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo Konservatorijoje, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto (patyčių) prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

9.5. atlieka kitus Konservatorijos apraše numatytus veiksmus.

10. Klasės vadovai ar ugdymą organizuojančio skyriaus vadovai išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klaseje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

11. Švietimo pagalbos specialistai:

11.1. Psichologas:

11.1.1. inicijuoja ir atlieka anonimines apklausas siekiant užtikrinti smurto prevenciją;

11.1.2. vykdo užsiėmimus klasėms, mokinių grupėms ir individualiai siekiant užtikrinti smurto prevenciją;

11.1.3. kartu su socialiniu pedagogu organizuoja ir vykdo kovo mėnesį renginį skirtą stiprinti mokinių tarpusavio santykius;

11.1.4. skiria individualias konsultacijas nukentėjusiajam ir smurtautojui;

11.1.5. informuoja mokinio tėvus(rūpintojus) apie smurto atvejį;

11.1.6. esant poreikiui informuojama klasė apie smurto atvejį.

11.2. Socialinis pedagogas:

11.2.1. vykdo stebėseną, renka ir analizuoja informaciją;

11.2.2. inicijuoja ir organizuoja prevencines priemones (užsiėmimus, klasės valandas, paskaitas ir kartu su psichologu bei klasės vadovais vykdo kovo mėnesio veiklas skirtas stiprinti mokinių tarpusavio santykius;

11.2.3. registruoja gautus pranešimus Registracijos žurnale;

11.2.4. individualiai dirba su skriaudėju, nukentėjusiuoju;

11.2.5. informuoja skriaudėjo ir nukentėjusiojo mokinio tėvus apie patyčių atvejį;

11.2.6. už pakartotinus mokinio vykdomus smurto (patyčių) atvejus informuoja Vaiko teisių apsaugos tarnybą, atskirais atvejais policiją;

11.2.7. gavus informaciją apie vaiko nepriežiūrą, informuoja Vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybą.

11.2.8. reikalui esant organizuoja medicininės pagalbos teikimą.

III. SMURTO (PATYČIŲ) INTERVENCIJA KONSERVATORIJOJE

12. Visais įtariamų ir realių smurto (patyčių) atvejais kiekvienas Konservatorijos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, bendrabučio auklėtojas, budėtojas, valytojas ar kitas darbuotojas reaguodamas:

12.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą (patyčias) – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

12.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi, Konservatorijos nuostatus ir mokinio elgesio normas;

12.3. informuoja klasės vadovą arba socialinį pedagogą, ugdymą organizuojančio skyriaus vedėją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias;

12.4. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis: švietimo pagalbos specialistus, tėvus (rūpintojus), ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

12.5. tiesiogiai informuojant vieną iš Vaiko gerovės komisijos narių apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias, kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (1 priedas).

12.6. tiesiogiai informuojant vieną iš Vaiko gerovės komisijos narių apie elektroninių patyčių atvejus, pateikia išsaugotus įrodymus bei užpildytą pranešimo apie patyčias formą (1 priedas).

13. Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtą (patyčias):

13.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai smurto (patyčių) atvejis;

13.2. organizuoja individualius pokalbius su smurto (patyčių) dalyviais, informuoja tėvus (rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

13.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;

13.4. užpildo pranešimo apie smurtą (patyčias) formą (1 priedas); ją perduoda socialiniam pedagogui;

13.5. užpildytą formą socialinis pedagogas registruoja Patyčių registracijos žurnale.

13.6. nesibaigus (smurto) patyčių situacijai, imasi spręsti smurto (patyčių) atvejį ir inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį.

14. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

14.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais (rūpintojais), klase. Supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (rūpintojus); esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

14.2. informuoja Konservatorijos direktorių apie esamą situaciją;

14.3. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

15. Mokyklos bendruomenės nario, įtariusio smurtą (patyčias) ar liudijusio smurto (patyčių) atvejį, gavusio apie jas pranešimą, kreipiasi į mokinio patyrusio patyčias klasės vadovą, kuris imasi veiksmų, numatytų apraše.

16. Ugdymą organizuojančio skyriaus vadovas, gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtą (patyčias) išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis ir užpildo pranešimo apie patyčias formą (1 priedas) bei ją perduoda Vaiko gerovės komisijos pirmininkui;

17. Mokiniui pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos, specialisto bendrabučio auklėtojo, budėtojo, valytojo ar techninio ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti Konservatorijos vadovą, kuris imasi Tvarkos apraše ar kituose Konservatorijos dokumentuose numatytų veiksmų.

18. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui, bendrabučio auklėtojui, budėtojui, valytojui ar techniniam darbuotojui pasityčiojus iš vaiko, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti Konservatorijos direktorių, kuris perduoda turimą informaciją galimų etikos pažeidimų, smurto ir priekabiavimo atvejų darbe nagrinėjimo komisijai.

19. Konservatorijos vadovas, sužinojęs apie Konservatorijos darbuotojo patiriamas patyčias arba Konservatorijos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsdamas imtis priemonių.

20. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius Konservatorijoje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Visi dokumentai, esantys vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

22. Visi mokyklos bendruomenės nariai supažindinami su Tvarkos aprašu pasirašytinai.

Vilniaus Juozo Tallat-Kelpšos konservatorijos
smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos
vykdymo tvarkos aprašo
1 priedas

**VILNIAUS JUOZO TALLAT-KELPŠOS KONSERVATORIJA
PRANEŠIMAS APIE PATYČIAS**

Data _____

Patyčias patyręs asmuo _____

Besityčiojęs asmuo(-ys) _____

Patyčių pobūdis (pažymėkite visus tipus, kurie tinka šiai situacijai):

Patyčios elektroninėje erdvėje

Žodinės patyčios

Fizinės patyčios

Socialinės patyčios

Kita _____

Incidento vieta _____

Incidento laikas: _____

Patyčių stebėtojas(-ai) _____

Apie incidentą pranešė _____

(vardas, pavardė, parašas)